

Sėkmingo įtraukiojo ugdymo veiksniai neformaliajame vaikų švietime

Gintarė Šatė,
Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro
Sutrikusios raidos vaikų konsultavimo skyrius

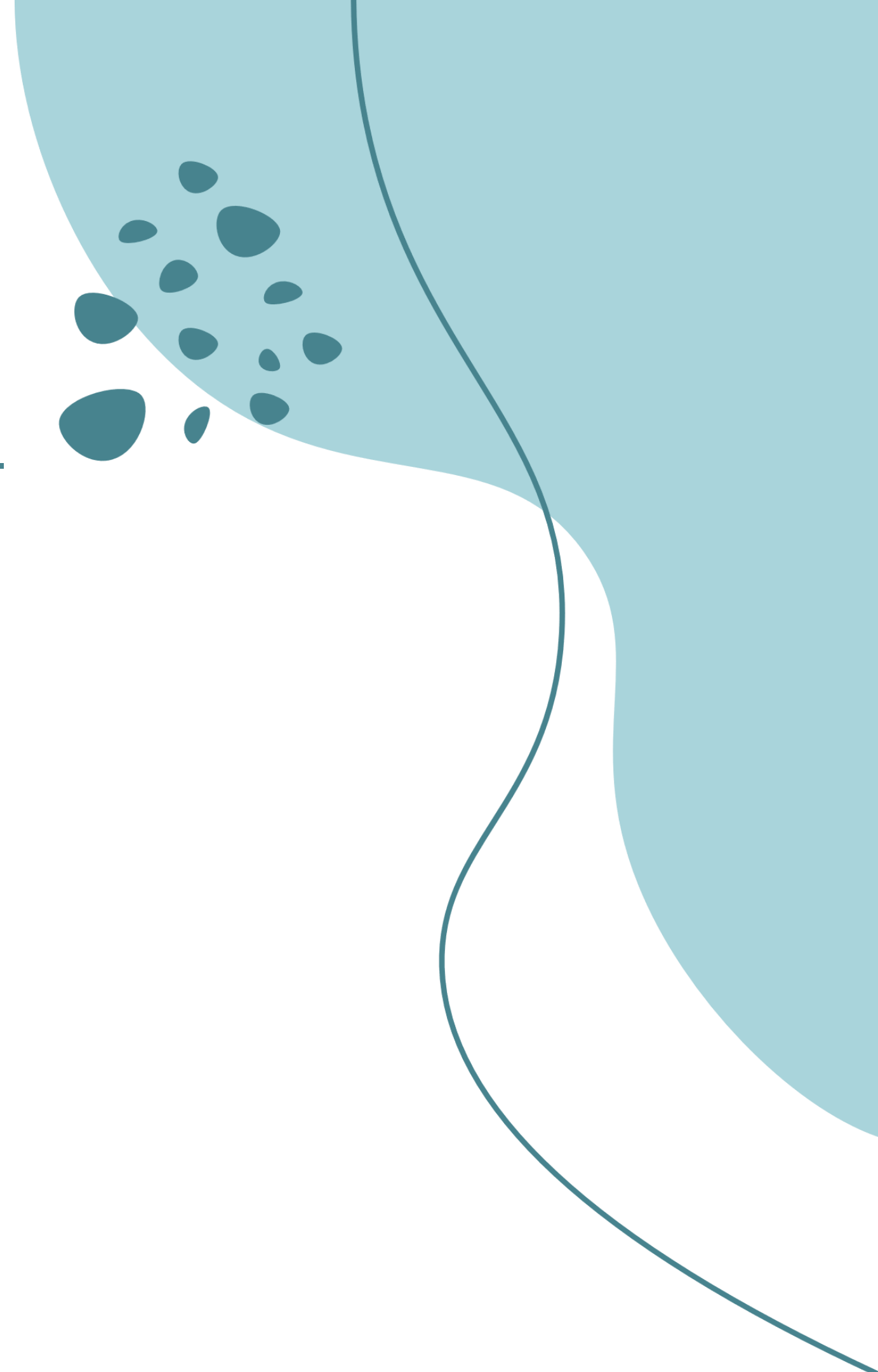
Kas yra įtraukusis ugdymas? (1)

Įtraukusis ugdymas – kokybiškas ugdymas kiekvienam mokiniui.

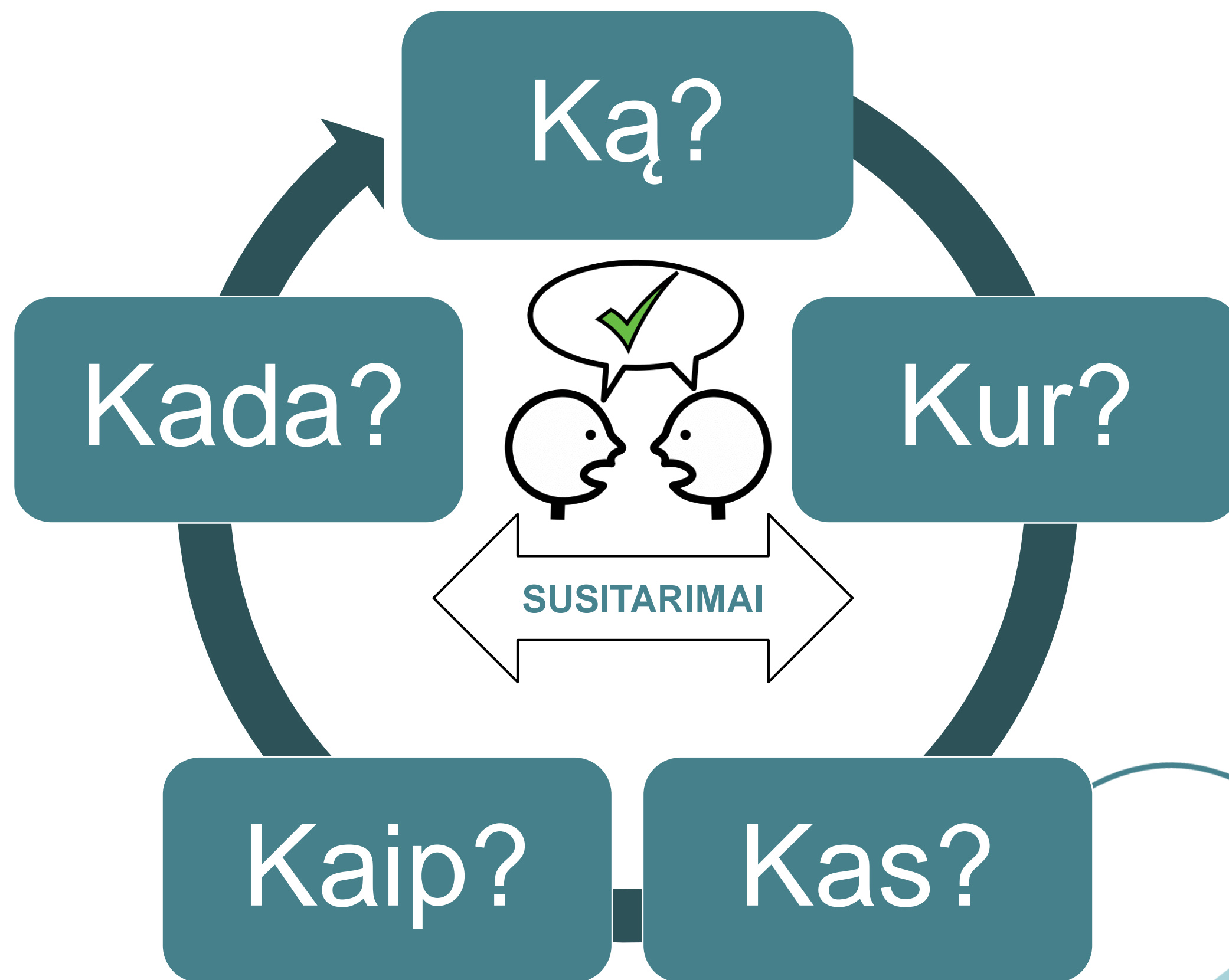
Įtraukusis ugdymas apima ugdymo turinio, mokytojų rengimo, pagalbos mokiniui, mokytojui, mokyklai, vertinimo, ugdymo organizavimo sritis.

Kiekvienas vaikas – vertybė!

Priklausymo grupei jausmo kūrimas!

Kas yra įtraukusis ugdymas? (2)

Lūkesčiai neformaliajam švietimui įtraukties kontekste

Įtraukaus neformaliojo švietimo santykis – 4:1.

Pagrindinis lūkestis – laimingas ir saugus kiekvienas vaikas.

Neformalusis švietimas – įrankis sėkmingo įtraukiojo ugdymo organizavimui.

Bendraamžiai – svarbiausias įtraukties raktas

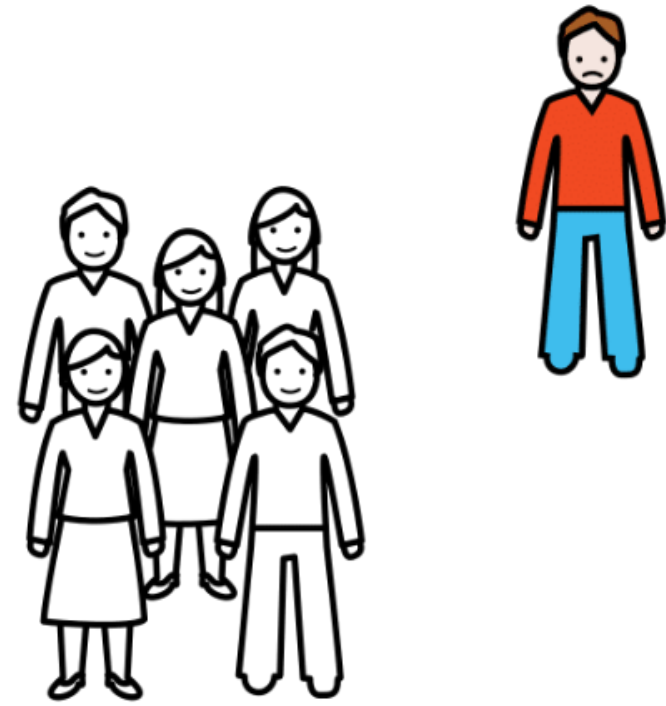
- Bendraamžių tarpusavio pagalba (angl. peer tutoring)
- Bendraamžių pavyzdys (angl. peer modeling)
- Mokymosi strategijos įtraukiant bendraamžius (angl. peer assisted learning strategies)
- Bendraamžių inicijavimo strategija (angl. peer initiation strategy)
- Mokymasis bendradarbiaujant (angl. cooperative learning)
- Bendraamžių tarpininkavimo instrukcijos (angl. peermediated instruction)

STIPRŪS BENDRAAMŽIŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI PRISIDEDA PRIE:

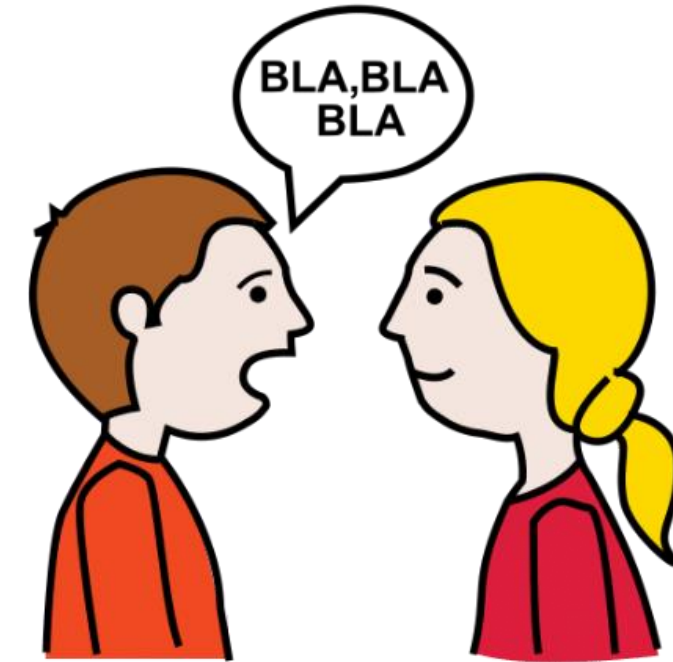
- didesnio įsitraukimo į akademines veiklas;
- sumažėjusio iššūkių keliančio elgesio;
- prosocialaus elgesio stiprinimo;
- savigarbos (sprendžia vienišumo, depresijos problemą);
- pagerėjusios bendros sveikatos.

Lilyan W. J. Campbell, LMFT, BCBA, 2022

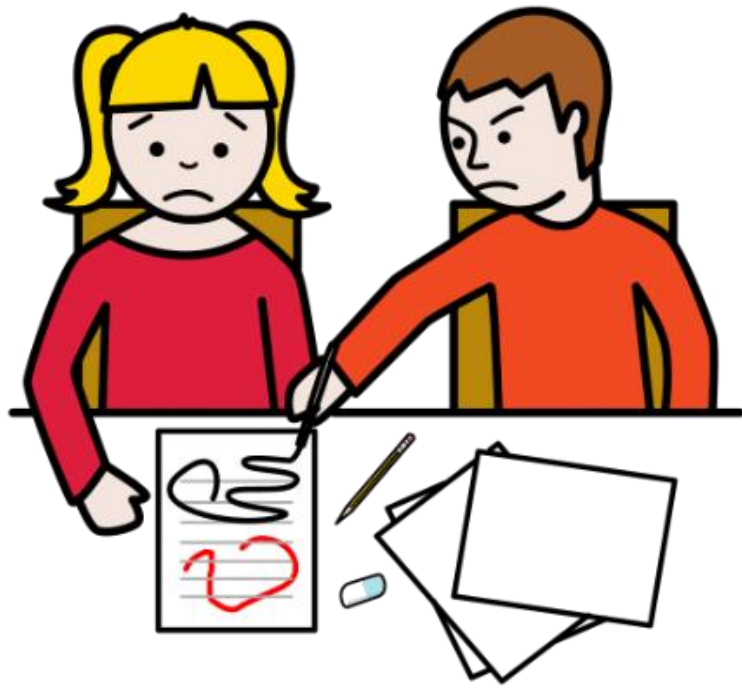
Iššūkliai, keliantys sunkumų neformaliajame švietime

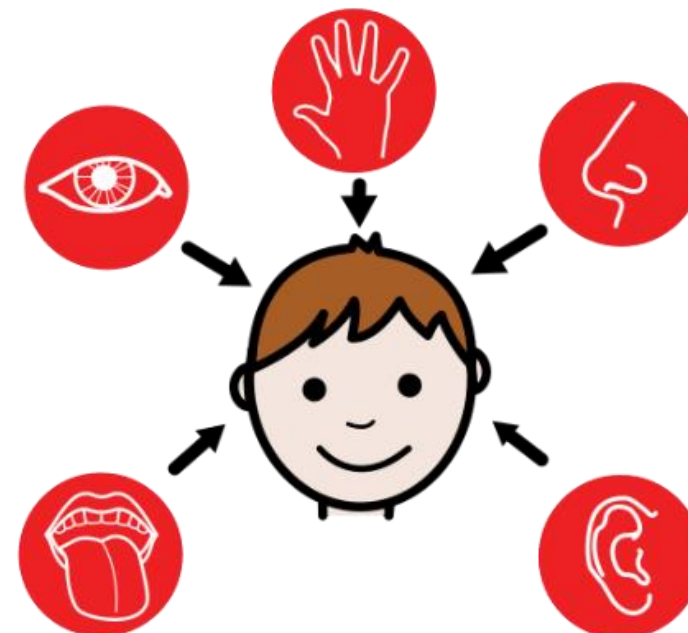
SOCIALINIAI ĮGŪDŽIAI

KOMUNIKACIJA

ELGESYS / VEIKSMAI

SENSORINIAI IŠŠŪKLIAI

„I still feel excluded and my self-belief is low due to not being accepted for who I am“.

43 metų moters pasidalijimas, kuri buvo pašalinta iš pradinės bendrojo ugdymo mokyklos

Pozityvaus santykio kūrimas

Kas turi įtakos pozityvaus santykio su vaikais konstravimui?

Mokytojo bendravimo stilius:

- mokytojo (pvz., neutralus, pozityvus) bendravimas su vaiku turi įtakos vaiko aukštesniems pasiekimams;
- kuo dažniau vaikas patiria sėkmę ir yra mokytojo paskatinamas, tuo labiau jis vertina mokytoją.

Mokytojo požiūris:

- mokytojo teigiamas / neigiamas požiūris į mokinį atliepia klasės bendraamžių teigiamą / neigiamą požiūrį į vaiką (White, Sharmen & Jones, 1998).

Mokytojo šališkumas.

60% autistiškų vaikų ir jaunuolių teigia, kad mokytojas, kuris supranta autizmą, būtų geriausia, kas jiems nutiko ugdymo procese (APPGA, 2017)

Kalbos kodai

Venkite	Sakykite / modeliuokite	Priminkite
NEBÈGIOK	Vaikščiok Lik su manimi Laikyk mano ranką	Ačiū, kad ramiai vaikštote
NESIMUŠK	Rankos nuleistos Rankos skirtos žaisti	Ačiū, kad žodžiais išreiški savo jausmus

Probleminis elgesys? Netinkamas elgesys? Nepageidaujamas elgesys? Iššūkių keliantis elgesys? Konteksto neatitinkantis elgesys? Iššūkių keliantis veiksmas?

Kaip teisinga sakyti?

✗ sergantis autizmu

✗ kenčiantis nuo autizmo

✓ autistiškas

✓ turintis autizmo spektro sutrikimą

**AŠ NE DAUNAS,
AŠ - ŽMOGUS.**

Juk, jei sergi vėžiu, nesi vėžys.

Žargonu daunas vartojimas skaudina asmenis, turinčius Dauno sindromą, ir jų artimuosius. Nepriklausomai nuo šeimos socialinio statuso 1 iš 700 kūdikių gimsta su Dauno sindromu.

Aplinkos ir veikimas jose

Misija

Vertybės

Fiziskās
apstākļi

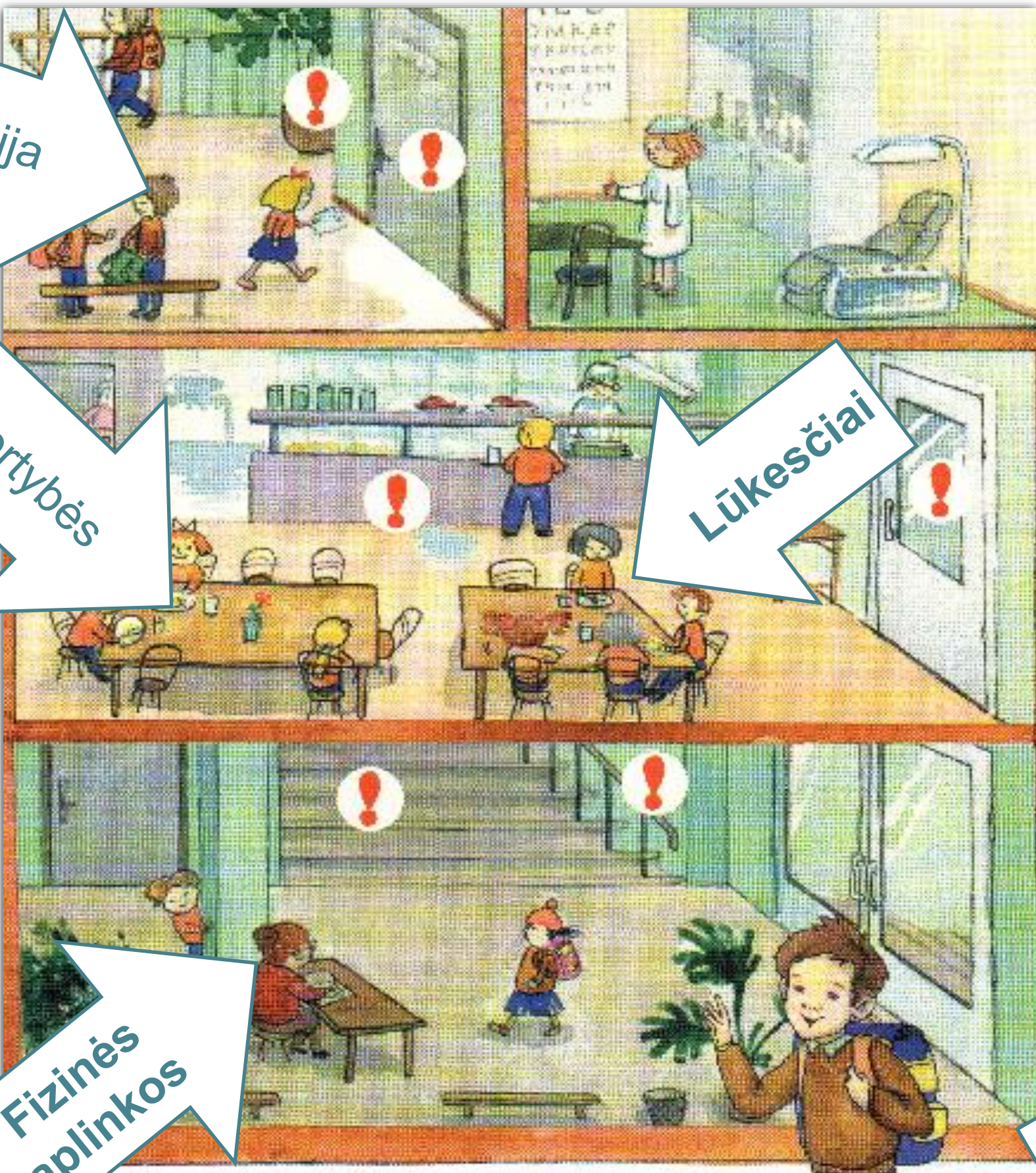
Rutinas

Paskatināšanai

Tvarkas

Lūgšanas

Taisnība

Papildomas priemonės / įrankiai

- Vizualinės veiklos struktūros / dienotvarkės
- Video modelingas
- Socialinės istorijos
- Vaizdinės instrukcijos
- Informacija lengvai suprantama (easy-to-read) kalba
- ...

Vizualinės veiklos struktūros / dienotvarkės

VšĮ „Švietimo pagalbos projektai“, „Autizmo spektro sutrikimą turinčių vaikų mokymas plaukti ir saugiai elgtis vandenyje. Rekomendacijos specialistams ir tėvams“

Video modelingas

Raidos sutrikimų turinčių vaikų mokymas plaukti

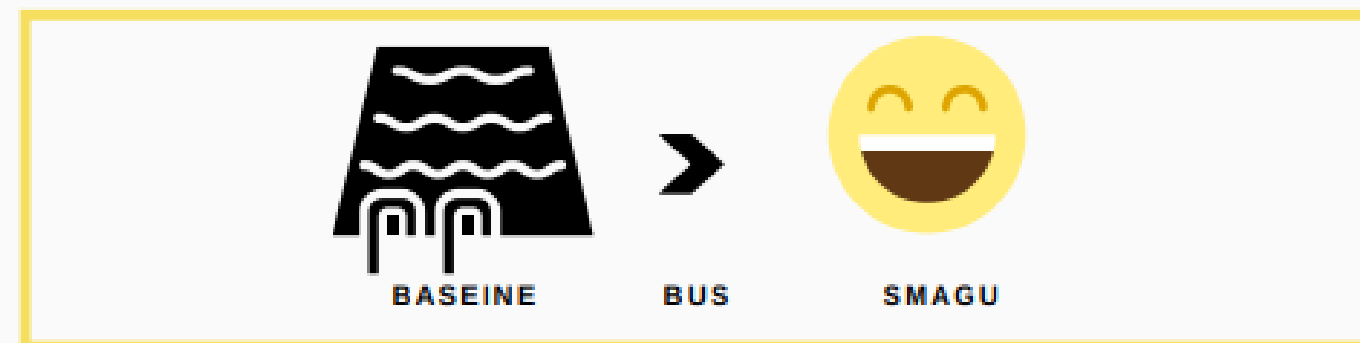
Raidos sutrikimų turinčių vaikų mokymas plaukti. 4 tema "Kvėpavimo pratimai"

Socialinės istorijos

I PRIEDAS. SOCIALINĖS ISTORIJOS IR TAISYKLĖS

PASIRUOŠIMAS BASEINUI

Vaizdinės instrukcijos

Vizualinės pagalbos priemonės. Pratimai ir kortelės

1. Kliūčių ruožas: ėjimas suoleliu nešant kamuolius ištiestomis rankomis ir metimas į „didelį“ krepšį. Grįžimas kliūčių ruožu užšokant ant gimnastikos pakylos ir nuo jos nušokant, einant virve tiesia linija, šokinėjant per sensorines plyteles.

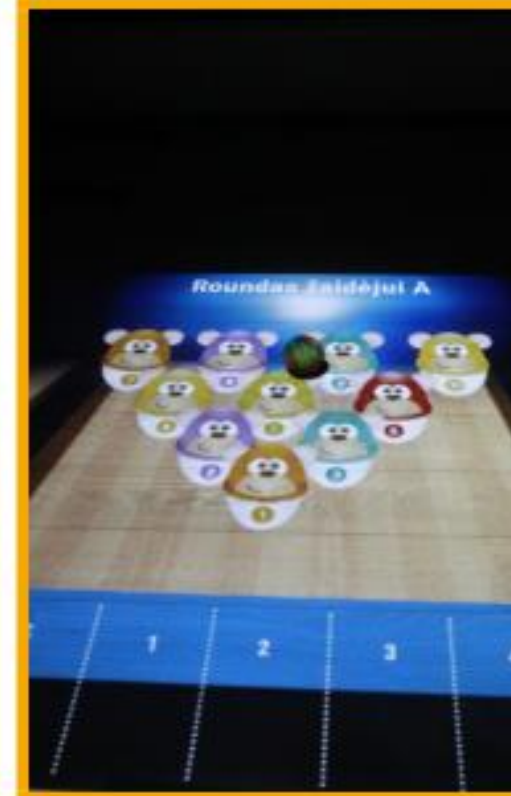
2. Kamuolio gaudymas, metimas į du skirtingo skersmens krepšius stovint ant nestabilios platformos.

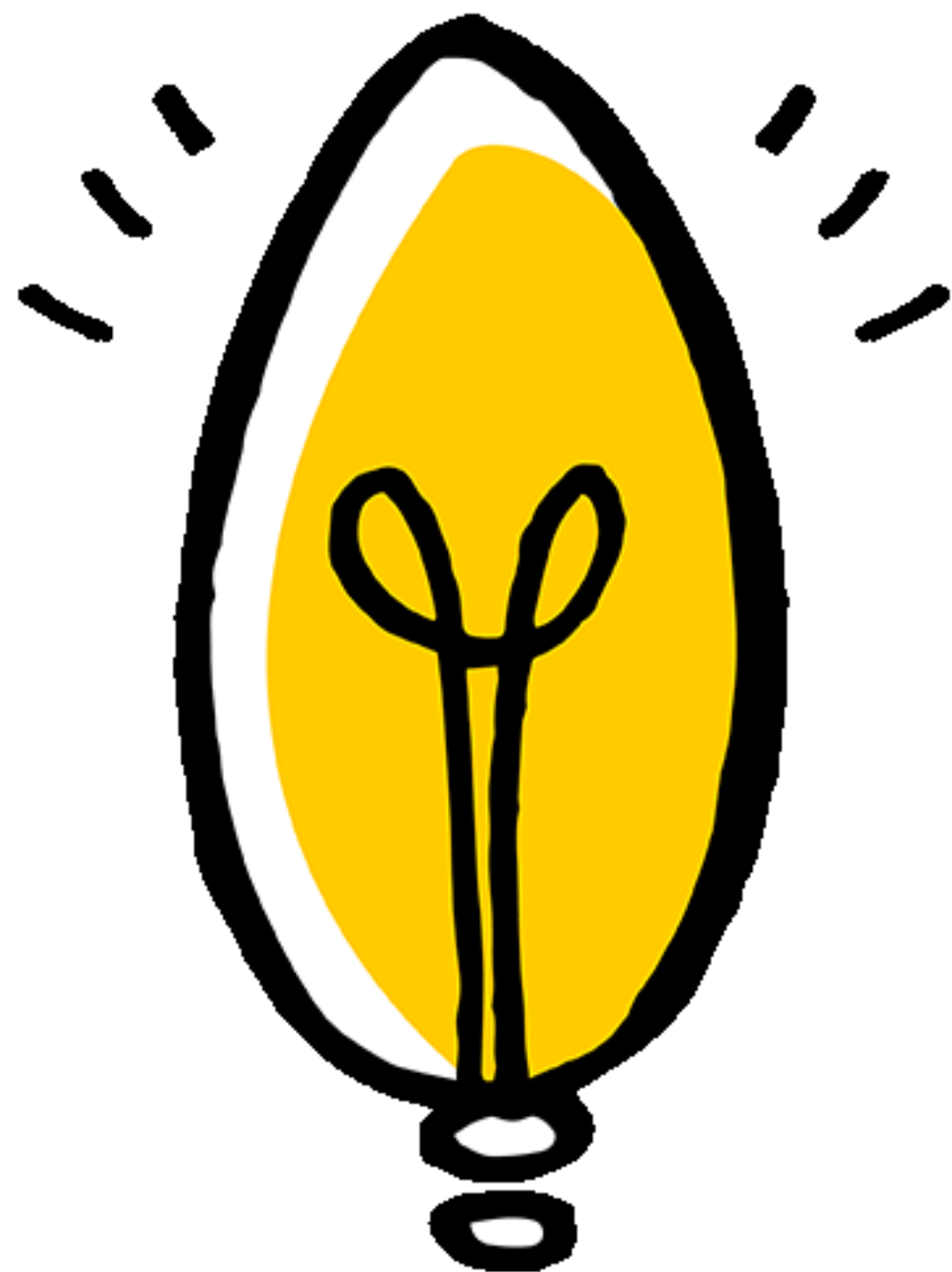

3. Kamuoliukų metimas į taikinį juos rūšiuojant pagal spalvas ir skaičiuojant.

4. Interaktyvios grindys. Kamuolio metimas į kėglius.

SMEGENYS, PATIRIANČIOS STRESĄ, NEGALI MOKYTI

Stephan W. Porges, Mona Delahooke, Starr Commonwealth

Labiau panašūs, nei skirtingi

<https://www.youtube.com/watch?v=15EGzRnpPZY>

Sutrikusios raidos vaikų
konsultavimo skyrius

www.srvks.lt

Lietuvos aklujų ir silpnaregių ugdymo centras

Ateities g. 44, Vilnius